

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKNEVELŐ ALAPSZAK 2024/2025. tanév, II. félév

A záróvizsgázó egy tételt húz az elméleti tételek közül. Az elméleti témát vázlatosan, logikusan felépítve, következetes gondolatmenetben, szakkifejezések helyes használatával kell kifejtetni.

Az elméleti témakörökhöz gyakorlati feladatok is tartoznak, melyekből egyet kell megoldani. Amelyik témakörhöz több gyakorlati feladattípus kapcsolódik, ott a hallgató választhat, hogy melyiket dolgozza ki. Amelyik témakörhöz csak egy feladattípus tartozik, számos esetben ott is van választási lehetőség a konkrét feladatok közül. A gyakorlati feladatok megoldásához használhatók a bölcsődei nevelés-gondozás működését meghatározó jogszabályok és szakmai-módszertani dokumentumok, útmutatók, gyermekkönyvek, daloskönyvek, játékok.

1. A koragyermekkorai nevelés jelentősége. A napközbeni kisgyermekellátás rendszere, a működést meghatározó jogi és szakmai keretek. A különböző ellátások és szolgáltatások működésének szakmai-módszertani keretei, azonosságok és különbségek.

Gyakorlati feladat:

1. Statisztikai adatok (a férőhely-számok változásai az egyes ellátásokban és szolgáltatásokban adott években stb.) elemzése, tendenciák jellemzése.
2. Egyes ellátások és szolgáltatások (pl. bölcsőde és családi bölcsőde stb.) összehasonlítása, szempontok ajánlása a szülőknek a döntés előtti mérlegeléshez.

Szakirodalom:

- 1997. évi 31. tv. a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- *A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja* (2024). Magyar Bölcsődék Egyesülete. <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/alapprogram/>
- *A bölcsődei, mini bölcsődei ellátás szabályai és feltételei*. 2024. Magyar Bölcsődék Egyesülete. <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/segedlet-a-bolcsodek-mukodtetesehez/>.
- Balázs István (2011, szerk.): *A génektől a társadalomig. A koragyermekkorai fejlődés színterei*. Biztos Kezdet Kötetek I. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>.
- Kapitány Balázs (2020): Bölcsődéztetési tervek Magyarországon. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat* 8. évf. 2. szám 55–73. <https://ojs.elte.hu/gyermekneveles/article/view/912>.
- *Koragyermekkorai nevelés és gondozás: hogy minden gyermek szilárdan megalapozhassa a jövőjét*. Az Európai Bizottság közleménye. 2011. 02. 17. Brüsszel.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/495867/IPO_L-CULT_ET\(2013\)495867\(SUM01\)_HU.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/495867/IPO_L-CULT_ET(2013)495867(SUM01)_HU.pdf).

- Podráczky Judit (2015): A kisgyermeknevelés jelentősége, helyzete és perspektívái. In: Podráczky Judit (2015, szerk.): *Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből*. 1. kötet. Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Kaposvár. 57–78.
- Surányi Éva, Danis Ildikó & Herczog Mária (2010): *Családpolitika más-más szemmel*. Gazdasági és Szociális Tanács, Budapest. https://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/konyvek/Sur%C3%A1nyi_Danis_Herczog_Csal%C3%A1dpolitika_m%C3%A1s-m%C3%A1s_szemmel_2010.pdf.

2. A kisgyermekes családok napjainkban. A családi szocializáció főbb jellemzői. A családtámogatás rendszere és a bölcsődei nevelés-gondozás.

Gyakorlati feladat:
Esetelemzés.

Szakirodalom:

- Bagdy Emőke (2004): *Családi szocializáció és személyiségzavarok*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Balázs István (2011, szerk.): *A génektől a társadalomig. A koragyermekkorai fejlődés színterei*. Biztos Kezdet Kötetek I. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>.
- Csüllög Kriszta, Nagy László & Stalzer Tamara (2022): *A kora gyermekkorai ellátórendszerrel és a kisgyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatos ismeretek*. Kutatási jelentés. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft., Budapest. <https://www.gyermekut.hu/szakember/orszagos-kutatas-a-szulok-koreben>.
- Farkas Pálma, Schreindorfer Linda Anna, Szabó Gábor, Varga Gyöngyi & Rausch Attila (2021). Digitális eszközhasználati szokások vizsgálata bölcsődés gyermekek és családjaik körében – Szülők kikérdezése a pandémia idején. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 9(2), 354–377. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.2.354.377>.
- Hédervári-Heller Éva (2020): *A szülő-csecsemő konzultáció és terápia*. A viselkedésszabályozás zavarai csecsemő- és kisgyermekkorban. Animula Kiadó, Budapest.
- Ökrös Fruzsina, Boros Julianna, Kapitány Balázs, Kopcsó Krisztina, Szabó Laura & Veroszta Zsuzsanna (2024). *Kora gyermekkor Magyarországon*. Jelentés a Kohorsz '18 Magyar Születési Kohorszvizsgálat 3. hullámáról. Kutatási Jelentések 110. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest. DOI: 10.21543/Kut.2024.110 <https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/kutatasijelentesek/article/view/2874>.
- Vajda Zsuzsanna (2009): Siettetett gyerekek. *Iskolakultúra* 9. sz. 3–15. <http://www.epa.hu/00000/00011/00140/pdf/2009-9.pdf#page=3>

- Vajda Zsuzsanna & Kósa Éva (2005): *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
<https://pdfcoffee.com/kosa-eva-vajda-zsuzsanna-neveleslelektan-ocr-pdf-free.html>.

3. Átmenetek: családból bölcsődébe, bölcsődéből óvodába. A korai kötődés jellemzői, az anya-gyermek kapcsolat befolyása a kisgyermek kapcsolatainak alakulására. Az anyáról való leválás kérdései. A kisgyermeknevelő feladatai, lehetőségei az átmenetek támogatásában a gyermek, a szülők és a gyermekcsoport vonatkozásában.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés

Szakirodalom:

- *A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe.* (2022).
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu.
- Balázs István (2011, szerk.): *A génektől a társadalomig. A koragyermekkori fejlődés színterei.* Biztos Kezdet Kötetek I. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>.
- Kereki Judit, Szvatkó Anna & Nyitrai Ágnes (2024): *Átmenetek: módszertani ajánlások a kisgyermekkori átmenetek sikeres megvalósulása érdekében.* Családbarát Magyarország Központ, Budapest. (lesz online elérhetősége is)
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények.* Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest.
http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.
- Pungorné Grebenár Katalin (2013): A bölcsődébe járó kisgyermekek átmeneti tárgyai. *Új Pedagógiai Szemle* 11-12. sz. 40-48.
<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-bolcsodebe-jaro-kisgyermekek-atmeneti-targyai>
- Vajda Zsuzsanna & Kósa Éva (2005): *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
<https://pdfcoffee.com/kosa-eva-vajda-zsuzsanna-neveleslelektan-ocr-pdf-free.html>.

4. A gyermek megismerésének módszerei és lehetőségei. A gyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, felhasználása a pedagógiai praxisban. A szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés.

Szakirodalom:

- Altorjai Péter, Fogarasi András & Kereki Judit (2015, szerk.): *Gyermek-alapellátási útmutató a 0-7 éves korú gyermekek szűrési vizsgálatainak elvégzéséhez.* 2. javított kiadás. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, Budapest.

file:///C:/Users/Felhaszn%C3%A1l%C3%B3/Downloads/gyermek_alapellatasi-1.pdf.

- Balázs István (2011, szerk.): *A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások*. Biztos Kezdet Kötetek II. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14806/14806.pdf>.
- Dávid Mária, Nyitrai Ágnes & Podráczky Judit (2019). *A pedagógiai tanácsadás szerepe a kora gyermekkorai intervencióban*. Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. https://gyermekut.hu/pdf/Pedagogiai_tanadacsas_e-verzio.pdf.
- Göncziné Sárvári Gabriella, Gyuriczáné Botka Emőke, Lajtai Zsoltné, Németh Mária & Papné Gyöngyösi Katalin (2019): *Módszertani útmutató a kisgyermekekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről bölcsődék és mini bölcsődék részére*. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Budapest. <file:///C:/Users/Felhaszn%C3%A1l%C3%B3/Downloads/modszertani-utmutato-a-kisgyermekekrol-vezetett-szakmai-dokumentacio-vezeteserol-5.pdf>.
- Joubert Kálmán (2006, szerk.): *Az Országos Longitudinális Gyermek-növekedés vizsgálat eredményeiről születéstől 18 éves korig 1*. KSH Népeség tudományi Kutatóintézetének Kutatási Jelentései, 83. KSH, Budapest. <https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/kutatasijelentesek/article/view/394/140>.
- Nyitrai Ágnes, Korintus Mihályné, Hajduné Holló Katalin, Józsa Krisztián, Rózsa Sándor & Kereki Judit (2021): *A gyermekfejlődési kérdőív alkalmazása a bölcsődében és az óvodában*. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. https://gyermekut.hu/pdf/Gyermekfejlodesi_kerdoiv_alkalmazasa_online_220217.pdf.
- Vajda Zsuzsanna (2014): *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Saxum, Budapest. <https://pdfcoffee.com/vajda-zsuzsanna-a-gyerekek-pszihologiai-fejlodese-pdf-pdf-free.html>.

5. A koragyermekkorai intervenció. Az esetleges atipikus fejlődési utak észlelése, a kisgyermeknevelő lehetőségei, feladatai a gyermek és a család támogatásában, a gyermek fejlődését leginkább támogató gyermekút megtalálásában. Az ágazatközi együttműködés megvalósítása. Inkluzív nevelés-gondozás a bölcsődében. A korai fejlesztés.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés.

Szakirodalom:

- Csepregi András (2018, szerk.): *Ajánlások a fejlődési zavarok és az érzékszervi fogyatékoságok korai szűréséhez, állapotfelméréshez*. Családbarát Ország Nonprofit Kft., Budapest. https://gyermekut.hu/pdf/ajanlasok_e-verzio.pdf.
- Kereki Judit (2022, szerk.): *Gyermekút Módszertani kézikönyv*. Családbarát Ország Nonprofit Kft., Budapest.

https://dev.gyermekut.hu/pdf/Gyermek%c3%bat_220512_2-kiadas_220620_boritoval.pdf.

- Kereki Judit & Nyitrai Ágnes (2022, szerk.): *Szemelvények a kora gyermekkori intervenció témaköréből*. Családbarát Ország Nonprofit Kft., Budapest. <https://gyermekut.hu/pdf/Kaleidoszkop.pdf>.
- *Lépések I-II.* (2019). Módszertani kézikönyv a kora gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek számára. Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. https://gyermekut.hu/pdf/Lepesek_I_e-verzio.pdf, és https://gyermekut.hu/pdf/Lepesek_II_e-verzio.pdf.
- Meszéna Tamásné (2019, szerk.): *Kaleidoszkóp Rendszerszemléletben a korai terápiás háromszög*. Családbarát Ország Nonprofit Kft., Budapest. <https://gyermekut.hu/pdf/Kaleidoszkop.pdf>.

6. A család és a bölcsőde kapcsolata. Ismerkedés a családdal, kapcsolattartási formák a mindennapokban. A szülői bevonódás támogatása, a szülői kompetencia erősítése. Kompetenciahatárok.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés

Szakirodalom:

- *A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe.* (2022). Magyar Bölcsődék Egyesülete. https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu.
- Csákvári Judit, Törökné Kovács Gabriella & Cs. Ferenczi Szilvia (2017): *A családközpontú pedagógia gyakorlata*. CSBO, Budapest. <https://docplayer.hu/106721380-A-csaladkozpontu-pedagogia-gyakorlata-keszult-az-efop-szamu-kisgyermekkori-neveles-tamogatasa-cimu-kiemelt-projekt-kereteben.html>.
- Cs. Ferenczi Szilvia (2019, szerk.): *Szülői pszichoedukációs csoportok vezetése*. Pszichoedukációs csoportvezetők képzését támogató munkatankönyv. Katolikus Szeretetszolgálat, Budapest. https://www.szeretetszolgalat.hu/sites/default/files/szuloi_pszichoedukacios_csoportok_vezetese.pdf.
- Dávid Mária, Nyitrai Ágnes & Podráczky Judit (2019). *A pedagógiai tanácsadás szerepe a kora gyermekkori intervencióban*. Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. https://gyermekut.hu/pdf/Pedagogiai_tanadacsas_e-verzio.pdf.
- Farkas Anikó, Kocsi Ildikó, Nyitrai Ágnes, Szűcs Viktória & Vokony Éva (2020): *A koronavírus járvány miatt elrendelt rendkívüli bölcsődei szünet alatt történt online kapcsolattartás kutatási eredményei*. Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztály, Budapest. https://bddsz.hu/sites/default/files/2020-09/Bo%CC%88lcs%CC%8Bdei%20online%20kapcsolattarta%CC%81s%20kuta%CC%81s_ke%CC%81zirat%20leza%CC%81rva_2020.08.31_0.pdf.
- Koppány Ivett (2024): Gordon-módszerrel az eredményesebb kapcsolatokért a bölcsődei nevelésben. *Katolikus Pedagógia*, 3-4. szám, 106–124. chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://avkf.hu/wpcontent/uploads/2025/01/katped24_3-4_h.pdf.

- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátáshoz illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények.* Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft., Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

7. A gondozás pedagógiai kérdései, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó gondozás főbb módszertani elvei. A gyermek kompetenciaigényének felismerése, önállósodásának támogatása. A szokáskialakítás. Együttműködés a szülőkkel (az otthoni szokások és a szülői kérések figyelembevételének lehetőségei).

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés.

Szakirodalom:

- Dr. Majoros Mária, Lajtai Zsoltné Kollár Mónika & Dr. Darvay Sarolta (2012): *Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása.* Líceum Kiadó, Eger.
- Hédervári-Heller Éva (2020): *A szülő-csecsemő konzultáció és terápia.* A viselkedésszabályozás zavarai csecsemő- és kisgyermekkorban. Animula Kiadó, Budapest.
- Nyitrai Ágnes (2015, szerk.): *Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből.* 2. Kaposvári Egyetem, Kaposvár.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények.* Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.
- Pachner Orsolya, Karácsony Ilona & Benkő Brigitta (2020). Kisgyermeknevelők nevelési, gondozási attitűdjeinek vizsgálata. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 8(1), 47–55. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.1.47.55>.
- Tardos Anna (1982): A gondozónő keze. In: Tardos Anna (1982, szerk.): *Szöveggyűjtemény a csecsemő és kisgyermek szakgondozónők részére.* Egészségügyi Szakdolgozók Központi továbbképző Intézete, Budapest. <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=A+gondoz%C3%B3n%C5%91+keze>.

8. A szociális kompetencia értelmezése, fejlődése kisgyermekkorban. A társak szerepe a kisgyermek életében, fejlődésében. A gyermekcsoportok szervezése a bölcsődében. Az érzelmi intelligencia értelmezése. A szociális kompetencia fejlődésének támogatása.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés

Szakirodalom:

- Balázs István (2011, szerk.): *A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások*. Biztos Kezdet Kötetek II. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14806/14806.pdf>.
- Gottmann, John & Declaire, Joan (2016): *Gyermekek érzelmi intelligenciája*. Jaffa Kiadó, Budapest.
- Kádár Annamária (2012): *Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban*. Kulcslyuk Kiadó Kft, Budapest.
- Vajda Zsuzsanna (2014): *A gyermek pszichológiai fejlődése*. Saxum, Budapest. <https://pdfcoffee.com/vajda-zsuzsanna-a-gyerekek-pszihologiai-fejlodes-pdf-pdf-free.html>.
- Vajda Zsuzsanna és Kósa Éva (2005): *Neveléslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest. <https://pdfcoffee.com/kosa-eva-vajda-zsuzsanna-neveleslelektan-ocr-pdf-free.html>.

9. A játék mint a koragyermekkorai tanulás legfontosabb színtere, szerepe a kisgyermek életében, fejlődésében. A kisgyermeknevelő főbb feladatai az elmélyült, nyugodt játék biztosításában a csoportszobában és az udvaron. A gyermekek játékanak megfigyelése. A szülői kompetencia támogatása.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés
2. Játékelemzés fényképek alapján

Szakirodalom:

- Bakonyi Anna (2016): A játék az élet sója – A játék hatása a kisgyermek fejlődésére. In: Kolosai Nedda és M. Pintér Tibor (2016, szerk.): *A gyermekkultúra jelen(tőség)e*. Budapest. 106–118. <https://www.scribd.com/document/361287860/A-gyermekekultura-jelen-t%C5%91seg-e-Bakonyi-Anna-2016-A-jatek-az-elet-soja-A-jatek-hatasa-a-kisgyermek-fejl%C5%91desere-In-Kolosai-Nedda-es-M-Pinter>
- Cohen, Lawrence, J. (2015): *Játékos nevelés*. Kulcslyuk Kiadó Kft., Budapest.
- Gyöngy Kinga (2014): *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. https://www.eltereader.hu/media/2014/06/GyongyK_ABolcsodei_READER.pdf.
- Kerekes Valéria, Böddi Zsófia & Bavalics Laura (2024): *A gyermekek játéka és ami mögötte van*. Móra Könyvkiadó, Budapest.
- Korintus Mihályné, Nyitrai Ágnes és Rózsa Judit (1997/2003): *Játék a bölcsődében*. Módszertani levél. BOMI / NCSSZI, Budapest. http://www.magyarbolcsode.hu/files/shares/jatek_a_bolcsodeben.pdf.

- Millar, Susanna (1997): *Játépszichológia*. Mecénás Kiskönyvtár.
- Nyitrai Ágnes és Korintus Mihályné (2017): *Játék az első években*. Családbarát Ország Nonprofit Kft, Budapest. <https://macske.hu/wp-content/uploads/2020/06/macske.hu-modszertani-segedanyagok-jatek-az-elso-eletevekben.pdf>.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények*. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

10. A kisgyermekkorai mozgásfejlődés főbb jellemzői, támogatásának módszerei a bölcsődében.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés
2. Nagymozgásokat fejlesztő játékok, eszközök elemzése fényképek alapján.

Szakirodalom:

- Farmosi István (2011): *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus. <https://www.scribd.com/doc/303127837/Farmosi-Istvan-Mozgasfejlodes>.
- Goddard Blythe, Sally (2009): *A kiegyensúlyozott gyermek*. Mozgás és fejlődés a korai életévekben. Medicina Könyvkiadó, Budapest.
- Goddard Blythe, Sally (2015): *Reflexek, tanulás és viselkedés*. Medicina Könyvkiadó, Budapest.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények*. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

11. Az irodalmi élmény szerepe a kisgyermek életében, fejlődésében. A vers, mese, képeskönyv alkalmazásának pedagógiai szempontjai, módszertani lehetőségei a bölcsődei nevelésben.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés.
2. Mese-/vers-/ képeskönyv válogatás, elemzés.

Szakirodalom:

- Baranyai Norbert & Gesztelyi Hermina (2020): *Ölbéli játékoktól az iskolai játszókig. Gyerek- és ifjúsági irodalom a közoktatás különböző szintjein.* Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.
- Gyöngy Kinga (2014): *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata.* ELTE Eötvös Kiadó, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest.
<https://www.eltereader.hu/kiadvanyok/a-bolcsodei-muveszeti-nevel-es-elozmenyei-es-jelen-gyakorlata/>.
- Gyöngy Kinga (2022, szerk.): *Első lépések a művészetek felé. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban.* Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények.* Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest.
http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

12. A bábjáték szerepe a kisgyermek életében, fejlődésében. A báb alkalmazásának pedagógiai szempontjai, módszertani lehetőségei a bölcsődei nevelésben.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés.
2. Bábok válogatása, elemzése.

Szakirodalom:

- Gyöngy Kinga (2022, szerk.): *Első lépések a művészetek felé I. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban.* Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Székely Andrea (2006): *Bábjáték.* SuliNova Kht., Budapest.
- Székely Andrea (2007): *Játékok bábokkal, játékok a meseládkóval.* SuliNova Kht., Budapest.
- Tarbay Ede (1998): *Gondolatok a bábjátékról.* Zsámbéki Katolikus Főiskola, Zsámbék.

13. A zenei élmény szerepe a kisgyermek életében, fejlődésében. A mondóka, a gyermekdal és a zenehallgatás műfaji jellegzetességei. A zenei élmények közvetítésének pedagógiai szempontjai, módszertani lehetőségei a bölcsődei nevelésben.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés.
2. Dal- és mondókaválogatás, elemzés.

Szakirodalom:

- Árvayné Nezvald Anett (2018): A bölcsődei zenei nevelés. *Parlando*. 2. https://www.parlando.hu/2018/2018-2/Arwayne_Nezvald_Anett.pdf.
- Forrai Katalin (1994): *Ének-zene a bölcsődében*. Editio Musica, Budapest.
- Gállné Gróh Ilona (2011): *Ringató. Énekeljünk és játsszunk a legkisebbekkel!* Dialóg Campus.
- Gyöngy Kinga (2014): *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. <https://www.eltereader.hu/kiadvanyok/a-bolcsodei-muveszeti-neveles-elozmenyei-es-jelen-gyakorlata/>.
- Gyöngy Kinga (2015, szerk.): *Első lépések a művészetek felé II. Az ének-zenei nevelés lehetőségei kisgyermekkorban*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények*. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

14. A vizuális alkotótevékenységekhez szükséges képességek fejlődése kisgyermekkorban. A játékos, kreatív alkotótevékenységek pedagógiai szempontjai, módszertani lehetőségei a bölcsődei nevelésben.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés.
2. Eszköz-és technika választás, elemzés.

Szakirodalom:

- Baktay Patrícia & Koltai Magdolna (1989): *Beszélő tárgyak*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Gyöngy Kinga (2014): *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. <https://www.eltereader.hu/kiadvanyok/a-bolcsodei-muveszeti-neveles-elozmenyei-es-jelen-gyakorlata/>.
- Gyöngy Kinga (2022, szerk.): *Első lépések a művészetek felé I. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban*. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények*. Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.
- Pázmány Ágnes & Permay Éva (2012): *Látás és ábrázolás*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Tihanyiné dr. Vályi Zsuzsanna (2009): *Amiről a gyermekrajzok beszélnek*. JATEPress, Szeged.

15. Az egészséges életmód alakításának lehetőségei a bölcsődei nevelés-gondozás során. Az egészségmegőrzés, az egészségnevelés és az egészségfejlesztés értelmezése. Az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetés a bölcsődében.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés
2. Étlapelemzés
3. Étlaptervezés

Szakirodalom:

- *Az egészségfejlesztés alapelvei – az egészségfejlesztés nemzetközi alapidokumentumai.* (2004). OEFI Módszertani füzet, Budapest.
- *Csecsemőtáplálás a bölcsődében.* (2021). Magyar Bölcsődék Egyesülete. https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak.
- *Kisgyermek táplálása a bölcsődében.* (2021). Magyar Bölcsődék Egyesülete. https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu.
- Darvay Sarolta (2012, szerk.): *Táplálkozástani és élelmezéstani ismeretek.* Líceum Kiadó, Eger.
- Dr. Majoros Mária, Lajtai Zsoltné Kollár Mónika & Dr. Darvay Sarolta (2012): *Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása.* Líceum Kiadó, Eger.
- Falus András (2015, szerk.): *Sokszínű egészségtudatosság.* EDUVITAL. <http://mek.niif.hu/15900/15974/15974.pdf>.
- Szálteleki Józsefné (2010): *Elemei egészségügyi, ápolási ismeretek.* Líceum Kiadó, Eger.

16. A gyermekek védelmének rendszere. A gyermekek jogai. Az elhanyagolás, a gyermekbántalmazás felismerése, a beavatkozás lehetőségei. Jelzőrendszer és együttműködés.

Gyakorlati feladat:

Esetelemzés

Szakirodalom:

- 1997. évi 31. tv. *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról*
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet *a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről*
- *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan.* *MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ.* (2017). http://www.macsgyoe.hu/downloads/szakmai_anyagok/modszertaniutmutobantalmazas.pdf.

- Édes Regina (2021). A gyermekbántalmazás megítélésének és felismerésének vizsgálata kora gyermekkorban a bölcsődékben. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 9(2), 39–55. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.2.39.55>.

17. A kisgyermeknevelő személyisége és szakmai kompetenciái. A szakemberképzés és továbbképzés változásai. A pedagógus életpálya modell.

Gyakorlati feladat:

1. Esetelemzés.
2. Dokumentumelemzés.

Szakirodalom:

- Bencsikné Molnár Réka., & Orbán Dóra (2021). Diplomás kisgyermeknevelők szakmai közérzete és jövőképe. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 9(2), 5–25. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.2.5.25>.
- Béres Zoltánné, Csepeliné Faragó-Tóth Gabriella és Péntek Ágnes (2024): *Kiegészítő útmutató a bölcsődében, mini bölcsődében pedagógus munkakörben foglalkoztatottak részére*. Oktatási Hivatal, Budapest. https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/F%C5%91men%C3%BC/Szakmai%20anyagok/%C3%9Atmutat%C3%B3%20min%C5%91s%C3%ADt%C3%A9si%20rendszerhez/Kiegeszito_Utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerehez_2024.pdf
- Kiegészítés az Oktatási Hivatal által kidolgozott *Útmutató pedagógusok minősítési rendszeréhez* című felhasználói dokumentáció *A bölcsődében és a mini bölcsődében pedagógus munkakörben foglalkoztatottak részére*. Oktatási Hivatal, Budapest. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/bolcsode_kieg_2018.pdf?fbclid=IwAR2sOVCClGMIfU4jZDifxTFBAgrM-tQ_JjiAXxORLKQLtK3-3beUBSj0l0.
- Podráczky Judit (2020). A csecsemő- és kisgyermeknevelő képzés a pedagógusképzés rendszerében – az első 10 év mérlege. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 8(1), 5–14. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.1.5.14>.
- Nyitrai Ágnes (2020). A gondozás-neveléstől a nevelés-gondozásig: kisgyermeknevelési koncepciók változásai a szakemberképzésben és a bölcsődei munkában. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 8(1), 15–25. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.1.15.25>.

18. A kisgyermeknevelő munkájának tervezése és dokumentálása. A reflektivitás és önreflektivitás kérdései.

Gyakorlati feladat:

1. Dokumentumelemzés.
2. Önreflexió készítése.

Szakirodalom:

- *A bölcsődei, mini bölcsődei ellátás szabályai és feltételei.* 2024. Magyar Bölcsődék Egyesülete. <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/segedlet-a-bolcsodek-mukodtetesehez/>.
- Bérés Zoltánné, Csepeliné Faragó-Tóth Gabriella és Péntek Ágnes (2024): *Kiegészítő útmutató a bölcsődében, mini bölcsődében pedagógus munkakörben foglalkoztatottak részére.* Oktatási Hivatal, Budapest. https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/F%C5%91men%C3%BC/Szakmai%20anyagok/%C3%A9Atmutat%C3%B3%20min%C5%91s%C3%ADt%C3%A9si%20rendszerhez/Kiegeszito_Utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerehez_2024.pdf
- Golyán Szilvia (2024): *Pedagógiai tervezés a bölcsődében. A kompetenciakésztetés támogatása lépésről lépésre.* Raabe Klett Oktatási Tanácsadó Kft., Budapest.
- Göncziné Sárvári Gabriella, Gyuriczáné Botka Emőke, Lajtai Zsoltné, Németh Mária & Papné Gyöngyösi Katalin (2019): *Módszertani útmutató a kisgyermekekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről bölcsődék és mini bölcsődék részére.* Magyar Bölcsődék Egyesülete, Budapest. https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/F%C5%91men%C3%BC/Szakmai%20anyagok/M%C3%B3dszertani%20kiadv%C3%A1nyok/Modszertani_utmutato_kisgyermek_dokumentacio_vezeteserol.pdf.
- Nyitrai Ágnes, Murányi Beáta & Szurominé Balogh Mónika (2022): *Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények.* Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft, Budapest. http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf.

A bölcsődei nevelés-gondozás működésének alapidokumentumai:

- 1997. évi 31. tv. *a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról*
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet *a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről*
- *A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja* (2024). Magyar Bölcsődék Egyesülete. <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/alapprogram/>.
- *A bölcsődei, mini bölcsődei ellátás szabályai és feltételei.* 2024. Magyar Bölcsődék Egyesülete. <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/segedlet-a-bolcsodek-mukodtetesehez/>.
- *A beszoktatás módszertana; Szocializálódás a családból a bölcsődébe.* https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
- Göncziné Sárvári Gabriella, Gyuriczáné Botka Emőke, Lajtai Zsoltné, Németh Mária & Papné Gyöngyösi Katalin (2019): *Módszertani útmutató a*

kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről bölcsődék és mini bölcsődék részére. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Budapest.
<file:///C:/Users/Felhaszn%C3%A1l%C3%B3/Downloads/modszertani-utmutato-a-kisgyermekrol-vezetett-szakmai-dokumentacio-vezeteserol-5.pdf>.

- Korintus Mihályné, Nyitrai Ágnes & Rózsa Judit (1997): *Játék a bölcsődében. Módszertani levél.* Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Budapest.
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/F%C5%91men%C3%BC/Szakmai%20anyagok/M%C3%B3dszertani%20kiadv%C3%A1nyok/Modszertani_level_jatek_a_bolcsodeben.